

heden komme til at sætte et uhyre stort Apparat i Gang. Man kom til at undersøge Befolkningens Formuesforhold langt nøjere end nu. Men jeg vil dertil svare, at det ikke er Tilfældet. Alle de lavere stilledes Formuesforhold, som det jo vist særligt er vanskeligt at faa undersøgt, vil man være fritaget for at undersøge. Det gjaldt blot at finde maasse den velhavende Fjerdedel af Befolkningens Formuesforhold, og det synes jeg, maatte kunne finde Sted ved Kommunalbestyrelsernes Velvilje og ved Afbenyttelsen af det Apparat, de allerede have med Hensyn til Skatteopkrævning. — Saa vil jeg gaa over til det 3dje Punkt, jeg vil nemlig tale om Skatten. Den er nu bleven omtalt fra mange Sider, men jeg føler mig ikke tilfredsstillet ved den Omtale, den har faaet fra nogen af Siderne, idet det forekommer mig, at der skulde tages med langt haardere Haand paa den. Jeg tror ganske sikkert, at vi her have et Arbejderspørgsmaal af første Rang, at her er et Arbejderspørgsmaal, som sætter Videnskaberne i Bevægelse, et Arbejderspørgsmaal, som kan berøve en en ikke ringe Del af den Popularitet, man muligvis kan have hos Landets Arbejdere — en lille bitte Smule antager jeg ogsaa, at jeg selv har. Lad mig straks sige dette med Hensyn til Lovforslagets Arbejdersvenlighed og Skle-Arbejdersvenlighed, at det, om man faar denne venlige Tilslutning eller ej, dog til syvende og sidst ikke har saa meget at sige, og jeg tror, at enhver af de Herrer, som ere tilstede her, og som have taget den Beslutning, at de ville føre en i Sændhed arbejdersvenlig Politikk, altid, under alle Forhold og uden Svigten og uden Brud derpaa, de have med det samme følt, at de gik ind under det Vilkaar, at deres Popularitet maatte stige og synke mellem Arbejderne. Jeg tror, at det overhovedet forholder sig saaledes med al politisk Virksomhed, som overhovedet skal bethyde noget: Man sejler og man sejler paa et bevæget Hav. Man stiger op paa Vølgetoppen og man synker dybt ned i Bølgedalen. Det er Forholdet. Det er Vilkaaret. Uden dette er der intet Vilkaar for en virkelig politisk Virksomhed af nogensomhelst Gehalt og Betydning. At ville balancere fra Vølgetop til Bølgetop paa Stormfuglens Maade, det regner jeg ikke for virkelig Politikk. Men jeg vil dog tillade mig at tale lidt nærmere om denne Lov. Jeg har jo allerede bebudet, at jeg vilde tale om en vis Side af Lovforslaget, og jeg har bebudet, at jeg vilde tale lidt strængt, lidt haardt om det Objekt, her er Tale om. De ville jo tilgive en gammel Afholdsmænd, hvis jeg skulde komme her med lidt for stærke Udtryk. Det er en Ting, jeg

har tænkt meget over og arbejdet meget med. Jeg har nogle Erfaringer i den Henseende baade her fra Byen og navnlig ude fra Landet. Jeg tror, det er en Sag, i hvis Tjeneste det er Umagen værd at arbejde. Jeg vil helst tage mit Udgangspunkt fra et Ord, som man nu næsten maa genere sig ved at sige; det er saadant et stegt og umoderne Ord. Det er „den moraliske Side“. Jeg gør Undskyldning for dette Ord og beder Dem tilgive, at jeg er saa overordentlig gammeldags og saa forstøffet i Tingene, at jeg endog gaa vover at paatage mig Stillingen som Moralist. Jeg er Moralist og vil fremdeles blive ved at være det, men jeg veed saa godt, at dette Ord er kommet i Mistredid. Det gaar jo saaledes med Ord. I forrige Aarhundrede gik det jo med Dyden paa den Maade. Ord, som ere blevne brugte overordentlig meget, blive slidte som Mønter, der næsten have faaet deres Bræg udvasket. De trænge jo en Gang imellem til at fornyes med andre Ord, og hvis jeg havde et Ord, som ikke saarede, skulde jeg gerne bruge det her, men jeg har desværre ikke faaet dannet et saadant Ord endnu og maa nøjes med det gamle. Jeg veed saa godt, hvad Virkninger dette Ord har og særlig her i Byen. En ikke ubekendt Literat har for nogen Tid siden sagt til en af mine Bekendte, at han fik Kneb i Maben, saa snart han hørte dette Ord nævne. Jeg haaber ikke, at han er til Stede paa Tilhørerpladsen, og jeg haaber, at de Meningsfæller af ham, som her ere til Stede som Politikere, maa være hærdede saa meget baade indvendig og udbendig — vi blive jo garvede som gammelt Læder tilsidst — at de kunne taale, at jeg benytter dette Ord. Jeg vil altsaa sige, at jeg ser denne Besfatning fra et moralisk Standpunkt, og jeg kan ikke slaa mig til No med, at man kalder det at drikke bayerskøl en Arbejdersluxus. Paa ingen Maade, jeg maa have Ordet Gift med. Jeg siger, at bayerskøl, saaledes som denne Industri har udviklet sig her i Landet i de senere Aar, er en Jorddævelse, som efterhaanden breder sig ud over vort Land ad samme Vej som andre store Jorddævelser have bredt sig ud, og fordi Bevægelsen gaar i samme Retning som Kaffen, Teen og Sukkeret og andre Sevnedsmidler, ser jeg ikke, at Uafhængigheden og Ustadeligheden derfor skulde være den samme. Jeg ser Gift her, og jeg ser Giften netop frygteligere, fordi den er saa skjult, fordi denne nye Drik kalder sig med vor gamle Nationaldriks Navn,øl, og skjuler det forbandede Indhold, som ligger i den, og som gør den saa tilfokkende for mange svage Sjæle. Jeg